

Barne- og familiedepartementet

Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

DERES REF: / YOUR REF:

VÅR REF: / OUR REF:

DATO: / DATE:

2022/1857-3, 1A AKB

26. oktober 2022

Høringsuttalelse - Forslag til forskrift om kvalitet og godkjenning av barneverninstitusjoner, og forslag til forskrift om sentre for foreldre og barn

Statens helsetilsyn (Helsetilsynet) viser til høringsnotat om forslag til «forskrift om kvalitet og godkjenning av barneverninstitusjoner, og forslag til forskrift om sentre for foreldre og barn». Våre kommentarer gjelder i hovedsak forslaget til forskrift om kvalitet og godkjenning av barneverninstitusjoner. Enkelte av de mer prinsipielle kommentarene vil likevel kunne ha overføringsverdi til forslaget til forskrift om sentre for foreldre og barn.

Overordnet støtter Helsetilsynet at reglene om kvalitet, godkjenning og internkontroll i barneverninstitusjoner slås sammen i én felles forskrift. I det vesentlige støtter vi også innholdet i forslaget til forskrift. Ellers er våre kommentarer som følger:

Kapittel 1. Formål og virkeområde

Helsetilsynet støtter at det i forslaget § 1 gis en innledende bestemmelse som tydeliggjør hva som er formålet med forskriften. Vi støtter at kvalitetsbegrepet blir en del av formålsbestemmelsen, men mener departementet bør vurdere å sløyfe ordlyden «også» slik at det ikke fremstår som at det å fremme kvalitet er noe sekundært forskriften skal sikre.

Siden ny barnevernslov innfører krav om godkjenning også for de statlige institusjonene, er det naturlig at denne presiseringen fremgår i forskriftens § 2 om virkeområde. Helsetilsynet støtter generelt at vilkår og krav for godkjenning av institusjoner omfatter alle institusjoner, uavhengig av eier.

Kapittel 2. Godkjenning og kontroll

Helsetilsynet støtter at forslaget § 3 slår fast at barn og unge bare kan gis opphold i institusjon som er godkjent. Etter § 3 fjerde ledd kan en institusjon gis midlertidig godkjenning dersom «særlige hensyn» tilsier det. Helsetilsynet mener denne hjemmelen først og fremst bør være aktuell å benytte i tilfeller hvor det er snakk om

å gi institusjonene mulighet for omstilling, der dette er nødvendig for å ivareta barnas behov slik at de unngår unødvendige flyttinger.

Helsetilsynet støtter ordlyden i § 3 annet ledd bokstav b om at institusjonen skal være i stand til å «gi barn forsvarlig omsorg og behandling», og at denne tas inn i forskriften. Kravet er en grunnleggende del av samfunnsoppdraget til en barneverninstitusjon. Tilsynserfaringer viser likevel at en forutsetning for å lykkes med dette krever et tett samarbeid mellom kommune, Bufetat og institusjon. Behov og utfordringer hos barna må være tilstrekkelig kartlagt i forkant av en innflytning slik at de så langt som mulig er i målgruppen for det tilbudet institusjonen kan gi.

Det er nå regionalt nivå i Bufetat som skal fatte vedtak om godkjenning av også de statlige institusjonene jf. forskriften § 4. Helsetilsynet pekte i sitt høringssvar til ny barnevernslov på at en slik dobbeltrolle hvor man både opptrer som eier og godkjenningsmyndighet kan være problematisk. I forbindelse med ny forskrift ønsker vi å understreke viktigheten av at det er de samme kvalitetskravene som må stilles alle institusjoner, uavhengig om eier er stat, kommune eller private.

Som det beskrives i høringsnotatet var noe av hensikten med å innføre en formalisert godkjenningsordning også for de statlige institusjonene, å gi økt notoritet, åpenhet og legitimitet om kvalitetssikringen av institusjonene. Ordningen er også ment å legge bedre til rette for Helsetilsynets og statsforvalternes tilsyn med barnevernsinstitusjonene. For å ivareta disse formålene mener Helsetilsynet det blir viktig at den nye ordningen ikke fremstår som en “skinnprosess” hvor praksis i stor grad blir den samme som før den nye ordningen. I et tilsynsperspektiv vil det for eksempel være viktig at dokumentasjon fra den etterfølgende kontrollen med institusjonene, også for de statlige institusjonene, er enkelt tilgjengelig for statsforvalteren. Informasjonen fra den etterfølgende kontrollen er viktig for statsforvalteren inn i deres løpende risikovurderinger av institusjonene.

Kapittel 3. Krav til barneverninstitusjonen

Helsetilsynet støtter departementets vurdering av at bestemmelser som regulerer hvordan institusjonen skal følge opp det enkelte barn, som utgangspunkt ikke hører hjemme i denne forskriften. Vi mener likevel det er et godt grep å forskriftsfeste at institusjonen plikter å ha rutiner på sentrale områder. Dette vil tydeliggjøre for institusjonene hva som forventes av dem.

Kapittel 4. Særlige regler om internkontroll i barneverninstitusjoner

Helsetilsynet støtter departementets forslag om at dagens mer detaljerte regulering av institusjonens ansvar for å føre internkontroll, videreføres i den nye forskriften. Å drive barneverninstitusjon er generelt en høyrisikovirksomhet. Det er nær sammenheng mellom styring av institusjonen og av forsvarlig drift. God internkontroll skal sikre at barn og unge får oppfylt sine rettigheter og at tilbudet institusjonen gir er i samsvar med kravene loven oppstiller. Noen sentrale forutsetninger er imidlertid at internkontrollen er risikobasert, tilstrekkelig formalisert og innbefatter ulike kontroll- og forbedringstiltak.

Helsetilsynet støtter at forskriften fortsatt vil gi et mer konkret innhold til hva som kreves av en forsvarlig internkontroll. Den vil da fortsette å være et viktig rammeverktøy for hva som kreves av forsvarlig institusjonsdrift. Vi vil her eksempelvis trekke frem viktigheten av at forskriften fortsatt inneholder en plikt til å gjøre bruk av erfaringer fra barn og foreldre i institusjonens forbedringsarbeid (§ 13 annet ledd bokstav e). Til sammenligning er det uheldig at det ikke lenger foreligger en tilsvarende eksplisitt pliktbestemmelse på kommunesiden.

Med hilsen

Eva Grimsmo Gaarder
Fungerende avdelingsdirektør

Ane Bierge
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes derfor uten underskrift

Saksbehandler: Ane Bierge, tlf. 21 52 99 39